

SUYA
KAVUSUNCAYA
DEK

LINDA SUE PARK

1. Baskı: Beyaz Balina Yayınları, İstanbul 2015
Yeni Baskı: Beyaz Balina Yayınları, İstanbul 2025

Beyaz Balina Yayınları

SUYA KAVUŞUNCAYA DEK

LINDA SUE PARK

Özgün Adı: A Long Walk to Water

ISBN: 978-975-999-829-5

© 2001, Linda Sue Park

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları Beyaz Balina Yayınları'na
aittir.

Yayın yönetmeni: Bülent Oktay

Editör: Filiz Çiçek Bil

Düzeltili: Ergül Karakaya

Son okuma: Aslı Onat

İngilizceden çeviren: Tahire Firuze Başar Özkan

Kapak ve sayfa tasarımı: Ayşe Çalışkan

Baskı ve cilt: Deniz Matbaa

Matbaa Sertifika No: 77699

Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi

Ömerli Mah. Harmantepe Cad. No: 17 K: 4

Arnavutköy / İstanbul

Tel: 0212 544 41 41 - 544 66 68 - 544 66 69 Faks: 0212 544 66 70

Yayınevi Sertifika No: 49238 info@beyazbalina.com.tr

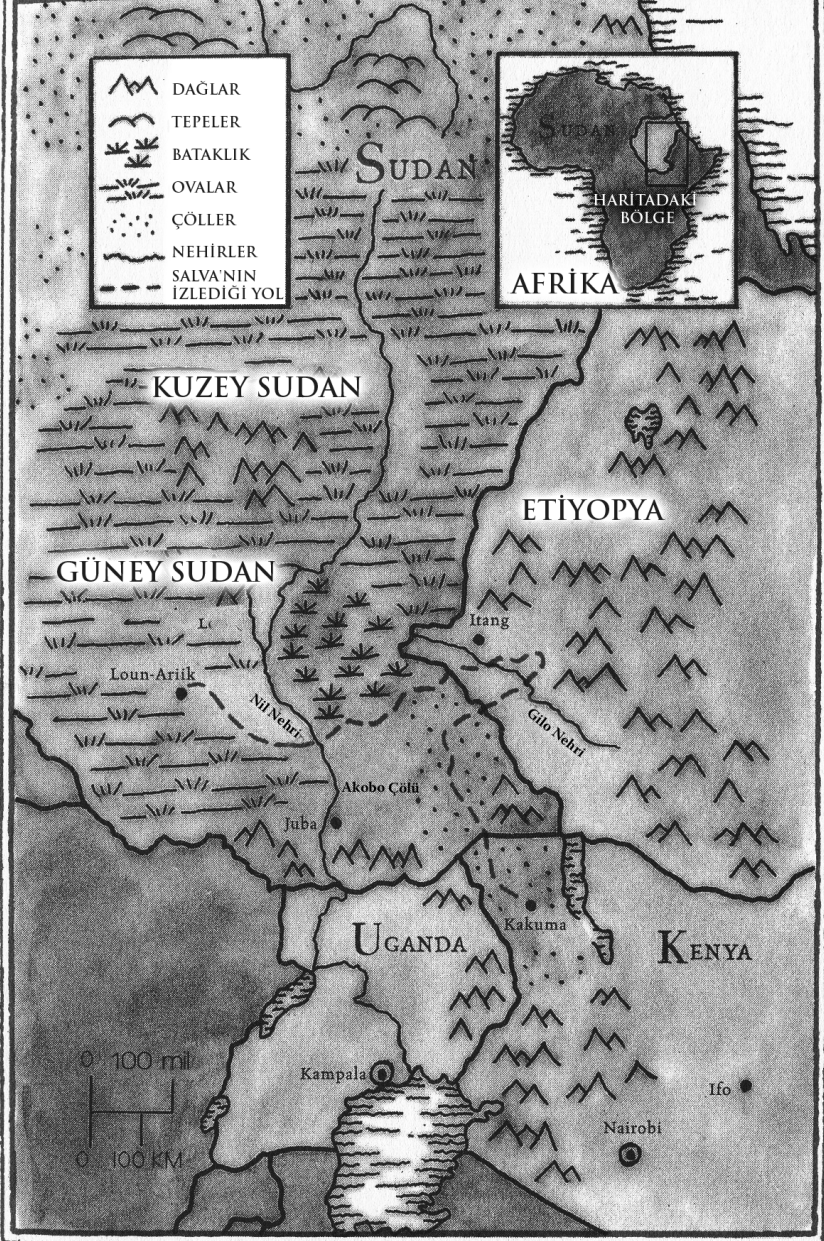
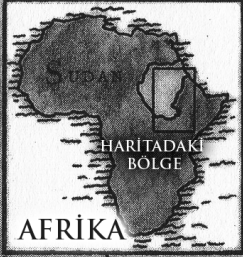
SUYA KAVUŞUNCAYA DEK

LINDA SUE PARK

Çeviren: Tahire Firuze Başar Özkan

- DAĞLAR
- TEPELER
- BATAKLIK
- OVALAR
- ÇÖLLER
- NEHİRLER
- SALVA'NIN İZLEDİĞİ YOL

Yaşanmış bir olaya dayanmaktadır.

1. BÖLÜM

Güney Sudan, 2008

*G*vidiş kolaydı. Gidişte büyük plastik şişe yalnızca havayla doluydu. On bir yaşına göre uzun boylu sayılabilecek Nya, şişeyi kulpundan tutarak bir elinden diğerine geçirebiliyor, tek eliyle taşıyabiliyor ya da iki eliyle birden kucaklayabiliyordu. Hatta şişeyi arkasında sürükleyip, her adımında yerden sektirerek ardında küçük toz bulutları bırakıyordu.

Giderken taşıyacak fazla bir ağırlık yoktu. Her ne kadar daha öğlene çok olsa da, güneşin yarattığı sıcaklığın ağırlığından fazlası olmuyordu. Eğer yolda duraklamamış olsaydı, sabahın yarısını yolda geçirecekti.

Sıcak... Zaman... Ve dikenli çalılar...

Güney Sudan, 1985

Salva bacak bacak üstüne atmış, sırasında oturuyordu. Yüzü tam karşıya dönüktü, ellerini önünde birleştirmişti ve sırtı dimdikti. Dışarıdan bakılınca, tüm dikkatini öğretmenine vermiş gibi görünüyordu. Ama akıllı, başka yerdeydi.

Camdan yolu görebiliyor, bakışları dışarıya doğru kayıp duruyordu. Bu, evine giden yoldu. Sadece biraz daha beklemesi gerekiyordu. Birkaç dakika içinde o yola koyulmuş olacaktı.

Öğretmen tekdüze bir sesle Arapça ile ilgili dersi anlatmayı sürdürüyordu. Salva evde, üyesi olduğu Dinka kabilesinin dilini konuşuyordu. Okulda ise kuzeydeki Sudan hükümetinin resmi dili olan Arapçayı öğreniyordu. On bir yaşını dolduran Salva iyi bir öğrenciydi. Derste anlatılanları zaten biliyordu, bu yüzden akıllı vücudundan önce eve dönüş yoluna kayıp gitmişti.

Salva okula gidebildiği için ne kadar şanslı olduğunu farkındaydı. Okula yıl boyu devam edemiyordu, çünkü kurak mevsimde ailesi köyü terk ediyordu. Yağmurlu mevsimde ise ev ile okul arasındaki mesafeyi yürümek yalnızca yarım saat sürüyordu.

Salva'nın babası başarılı bir adamdı. Çok sayıda sığı-
rı vardı, ayrıca, şerefli ve saygı uyandıran bir mevki olan
köy yargıçlığı görevini de üstlenmişti. Salva'nın üç erkek
ve iki kız kardeşi bulunuyordu. Erkek çocuklar, genellikle
on yaşına geldiklerinde okula gönderiliyordu. Büyük
ağabeyleri Ariik ve Ring okula ondan önce başlamıştı ve
geçen yıl sıra Salva'ya gelmişti. Salva'nın kız kardeşleri Akit
ve Agnath ise okula gitmiyordu. Köydeki diğer kızlar gibi
evde kalıyor ve annelerinden ev işlerini öğreniyorlardı.

Salva, okula gidebildiği için çoğu zaman kendini mut-
lu hissediyordu. Ancak bazen eskiden olduğu gibi evde
kalıp sığırları güdüyor olmayı yeğliyordu.

O ve erkek kardeşleri, babasının diğer eşlerinden olan
oğullarıyla birlikte sürüleri, çevresinde gür otlaklıklar bu-
lunan göletlerin olduğu yerlere götürürdü. Her birinin
sorumluluğu, yaşına bağlı olarak belirlenirdi. Salva'nın en
küçük erkek kardeşi Kuol şu an bir tek inekten sorumluy-
du. O da kendinden önce gelen ağabeyleri gibi her yıl da-
ha fazla ineğin sorumluluğunu üstlenecekti. Salva okula
başlamadan önce tüm sürünün ve aynı şekilde küçük kar-
deşinin de bakımına yardımcı olmuştu.

Oğlanların ineklere göz kulak olmaları gerekiyordu
ancak ineklerin pek fazla bakıma ihtiyacı yoktu. Bu da on-
lara oyun oynayacak bolca zaman bırakıyordu.

Salva ve diğer erkek çocuklar, kilden inekler yapıyordu. Ne kadar çok inek yapabilirlerse, o kadar zengin sayılıyorlardı. Ancak bunlar sağlam, sağlıklı hayvanlar olmayıydı. Bir avuç kili sağlıklı bir ineğe dönüştürmek hiç de kolay bir iş değildi. Oğlanlar hangilerinin en çok ve en iyi ineği yaptığı konusunda birbirlerine meydan okuyordu.

Geri kalan zamanlarında ise küçük hayvanları ya da kuşları avlayarak, ok ve yay becerilerini geliştiriyorlardı. Bu konuda henüz çok iyi sayılmazlardı, ancak arada bir şanslı günleri oluyordu.

Bunlar en güzel günleriydi. Oğlanlardan biri bir tarla sincabı, tavşan, Afrika tavuğu ya da bir keklik yakaladığında, birden bu amaçsız oyunlarına bir son verip, gerçekten işe koyuluyorlardı.

Oğlanlardan bir kısmı ateş yakmak için odun topluyordu. Diğerleri hayvanın tüylerini yolup, pişirmek için hazırlıyordu. Ve ardından hayvanı ateşte kızartıyorlardı.

Bunların hiçbiri sessizce gerçekleşmiyordu. Salva ve diğer oğlanların her birinin, ateşin ne şekilde yakılması ve etin ne kadar pişirilmesi gerektiği hakkında farklı fikirleri olurdu.

“Ateşin daha büyük olması gerekir.”

“Bu ateş eti pişirmeye yetmez. Daha fazla odun lazım.”

“Hayır, ateş yeterince büyük zaten.”

“Çabuk diğer tarafını çevir, yoksa eti mahvedeceksin!”

Sıcak odunlara damlayan et suları cızırdıyordu. Havayı lezzetli bir koku sarıyordu.

Sonunda bir saniye daha dayanamayacak hale geliyorlardı. Pişen etten her oğlana ancak birkaç lokma çıkıyordu ama o lokmaların tadını hiçbir şeye değişmezlerdi!

Salva yutkundü ve bakışlarını öğretmenine çevirdi. O zamanları hatırlamamayı tercih ediyordu aslında, çünkü hatıraları karnını acıktırıyordu. Süt. Eve gittiği zaman akşam yemeğine kadar tok durmak için bir kâse taze süt içecekti.

Eve vardığında olacakları biliyordu. Annesi yemek hazırlığına ara verip evden dışarı çıkacak ve evin yola bakan yanına doğru yürüyecekti. Bir elini güneşe karşı siper ederek onun yolunu gözlemeye başlayacaktı. Salva uzaktan annesinin turuncu eşarbını görecekti ve onu selamlamak için kollarını havaya kaldıracaktı. Eve ulaştığında ise annesi içeriye girmiş ve onun için bir kâse süt hazırlamış olacaktı.

ÇAT!

Ses dışarıdan geliyordu. Silah mı atılmıştı? Yoksa sadece bir arabanın egzozu mu geri tepmişti?

Öğretmen birden sustu. Sınıftaki herkesin yüzü cama doğru dönmüştü.

Çıt çıkmıyordu.

Öğretmen boğazını temizleyerek oğlanların dikkatini tekrar sınıfın ön kısmına çekti. Derse kaldığı yerden devam etti. Derken...

ÇAT! PAT-PAT-ÇAT!

TA-TA-TA-TA-RA-TA-TA-TA!

Ateş ediyorlardı!

Öğretmen, “Herkes YERE YATSIN!” diye bağırdı.

Oğlanlardan bazıları hemen eğilerek başlarını öne eğdi. Diğerleri ise donakalmıştı. Gözleri ve ağızları sonuna kadar açıldı. Salva elleriyle başını kapattı ve panik içinde sağa sola bakmaya başladı.

Öğretmen camın olduğu duvar boyunca yan yan ilerleyip dışarıya çabucak bir göz attı. Silah sesleri kesilmişti, ancak oğlanlar dışarıda insanların bağırıp koştuğunu duyabiliyordu.

Öğretmen, “Çabuk olun, hepiniz çalılıklara doğru kaçın!” diyordu kısık ve aceleci bir sesle... “Beni duyuyor musunuz? Eve değil! Eve koşmayın! Silahlılar köylere gidecektir. Köylerden uzak durun!.. Çalılıklara koşun!”

Kapıya doğru yürüdü ve tekrar dışarı baktı.

“Hadi! Hepiniz, şimdi!”

Savaş iki yıl önce başlamıştı. Salva olan biteni pek anlamıyordu ancak ailesiyle birlikte yaşadığı Güney Sudan'daki isyancıların, merkezi kuzeyde bulunan hükümete karşı savaştıklarını biliyordu. Kuzeyde yaşayanlarla güneyde yaşayan Sudanlıların çoğu farklı dinlere mensuptu. Hükümet ise ülkeyi, tek bir dinin kurallarıyla yönetmek istiyordu. Savaş tüm Güney Sudan'a yayılmış durumdaydı ve sonunda Salva'nın yaşadığı yere de gelmişti.

Oğlanlar, paniğe kapılarak ayağa fırladılar. Aralarında ağlayanlar vardı. Öğretmen, öğrencileri hızla kapıdan dışarı çıkarmaya başlamıştı.

Sıranın sonlarındaki Salva'nın kalbi öyle şiddetli atıyordu ki nabızı boğazında ve kulaklarında yankılanıyordu. "Eve gitmem gerek! Eve gitmem lazım!" diye bağırarak istiyordu. Ancak boğazını tıkayan rüzgâr, kelimelerin ağzından çıkmasına engel oluyordu.

Kapıya vardığında dışarı baktı. Herkes koşuyordu... Erkekler, kadınlar, bebeklerini taşıyan kadınlar... Hava, tüm bu koşuşan ayakların kaldırdığı tozla dolmuştu. Adamlardan bazıları bağırıyor ve silahlarını havada sallıyordu.

Salva tüm bunları bir bakışta görmüştü.

Derken o da koşmaya başladı. Olabildiğince hızla çalıklara doğru koşuyor, evden uzaklaşıyordu.

2. BÖLÜM

Güney Sudan, 2008

*N*ya şişeyi elinden bırakarak yere oturdu. Patika boyunca yetişen dikenli bitkilerden kaçınmaya özen gösteriyordu ancak çalıların dikenleri her yere yayılmıştı ve o da bir tanesinin üzerine basmış bulundu.

Nya'nın hiç ayakkabısı yoktu. Köyündeki diğer birçok kişi gibi o da çıplak ayakla geziyordu. Tabanları sertleşmiş ve nasırlaşmıştı. Buna rağmen kocaman, inatçı bir diken kırılmış ve sol topuğunun tam ortasına saplanmıştı.

Nya dikenin etrafındaki deriye bastırdı. Sonra yerden bir başka diken aldı ve bunu ayağına saplanmış olan diken çıkarmak için kullandı. Acıdan dudaklarını sıkıca kapatmıştı.

Diken ayağından çıkarması uzun zaman aldı. Nya tamamını çıkarabildiğinden de emin değildi. Topuğunda hâlâ siyah bir nokta görebiliyordu. Bunun kırık dikenin son parçası değil de biriken bir kir olmasını umdu.